

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

**This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

N 454

ՍԷՍՍԻՉ Վ. Ա. ԻՉ

ԵՒՆԻ

ԻԼԼԵՐՏԷ ՎԷ ՔԻԼԻՍԵԼԵՐՏԷ

ՍԳԻ ԻՆՍՏԻՏՍ

Վ. Ա. ՉԼԱԲ

ՅԻՍՈՒՍԸՆ ՇԷՀԱՏԷԹԻ

ԷՍԷՐ Ի

ՄՈՒՂԱԼԼԻՄ Ֆ. Գ. ՄՕՆՅՕՐԹ

«Պէն քենտի հազգըմտա Ղհհատէք հտէրիմ»
Յովհ. 8. 14:

معارف عمومیہ نظارت جلیہ سنک ۱۷ جاذی الاول ۳۰۸ و ۱۷ کانون اول
۳۰۶ تاریخی و ۱۶۹ نومرولی رخصتنامه سیله نشر اولمشدر

مصارفی آمریقان مسیوز شرکتی طرفندن تسویه اولنه رق طبع اولمشدر

ԻՍԹԱՆՊՕԼՏԱ

ՄԱԹՊԱ՝Ա. Ի Ա. Յ. ՊՅՍԱՃԵԱՆ

1891

ՅԻՍՈՒՍԸՆ ՇԷՀԱՏԵՐԻ

“Պէն քէնտի հագգըմտա շէհատէթ էտերիմ.”

Յովն. 8. 14 :

Էֆէնտիմիզ քէնտինին Մէսիհ օլտըղընա տա՞իր օլան իտտի՛ասընը քէնտի շէհատէթի իւզերինէ թէ՛ սիս էթտիյինի ֆերիտիլէր Անա պիր գուսուր կիպի՛ազվ էթտիլէր իսէ տէ, Էֆէնտիմիզ քէնտի տէտիյինին սըհհէթինի, վէ ֆէտէրին շէհատէթի տախի քէնտի թարաֆընտան օլտըղընը պիլտիրէրէք, «Շէհատէթիմ հագգտըր». «Պէն քէնտի հագգըմտա շէհատէթ էտերիմ. պէնի իրսալ էտէն ֆէտէր տախի պէնիմ հագգըմտա շէհատէթ էտէր» տէտի :

Քիթապ ը Մուգատտէսի տիգգաթլէ օգույան հիշ պիր ատէմ Յիսուսըն քէնտի հագգընտա էթտիլի Ուլուհիյէթ իտտի՛ասընը կէօրմէմէք էտէմէզ : Քէնտինին վա՛ղ ու թա՛լիմինին էսասը հիքմէթ, եա՛ իլմ ի իլահիյէ տա՞իր պիր ուսուլ, եա կէլէճէք օլան պիր Մէսիհ հագգընտա օլմայրպ՛ իլլա պիղզաթ քէնտի հագգընտա իտի : «Պէն հայաթ էքմէյի իմ :» «Պէն ասմա իմ :» «Էյի չօսպան պէն իմ :» «Գափու պէն իմ :» «Էօլ, վէ հագիլզաթ վէ հայաթ պէն իմ :» «Պէն տիւն եանըն նուրու իմ :» «Պէն սուսայան քիմնէյէ Հայաթ սույունըն փուկարընտան մէճճանէն

96-2014

վերերիմ:” “Պէն եէրտէն եիւքսէյէ գալտը-
 րըլտըղըմտա ճիւմէյի քէնտիմէ չէքէճէյիմ:”
 “Պէն Գաւթիւն ապը վէ նէսլի օլուպ՝ օլ րու-
 շէն սապահ երլտըղը իմ:” “Սլֆա վէ Օմէղա ,
 իպթիտա վէ ինթիհա պէն իմ:” “Պէն վէ փե-
 տէր պիր իզ”:

Բէսուլէր էֆէնտիմիզին պու թագրիրլերին-
 տէն անըն փէտէր Սլլահա միւսապի օլուպ՝ խե-
 լաս թէրթիպինին պիրիճիք չարէսի ֆէնտի օլ-
 տըղընը անկատըլար . վէ պիլա շիւպհէ , քէնտի-
 նինտէ մագսէտի անլերին պէօյլէ անկամասը ի-
 տի : Սնը տիկէյէնլերտէն նիչէլերի տախի մէզ-
 քիւր խուսուսը պէօյլէ անկատըլար իսէ տէ ,
 քիմի իման կէթիրիպ Սնա թապի՝ օլտու , քիմի
 տէ սիւրչիւպ “Սէն ինսան իքէն քէնտիկի Սլ-
 լահ մագամընա գօյօրսըն” տէտի :

Եէհուտիլէր՝ Սլլահ թարաֆընտան թանդիմ
 օլունմըշ պիր խէլաս թէրթիպինէ մալիք իքէն
 անը տօղրու անկամատըլար : Օլ թէրթիպտէն
 պաշլըճա մագսէտ՝ Գուրպան , եա՛նի կիւ-
 նահլար ՝ալֆը իչիւն գան տէօքիւլմէսի իտի :
 Պու թէրթիպ անլերտէն չօղունըն զաննըն-
 ճա , միւքէմմէլ պիր թէրթիպ տէյիլ իտի :
 Գրիստոս քէնտի հագգընտա հէր նէ գա-
 տար սըգ սըգ վէ վազըհ պիր սուրէթտէ
 սէօյլէտի իսէ տէ , եինէ մէղքիւր թէրթիպին
 Սնըն հագգընտա պէյան էյլէտիյի խուսուսլար
 պունտան նագըս տէյիլ իտի : Յըսհ պայրա-
 մընտա ղէպհ օլունան Գուրու՝ տիւնեանըն թէ՛

սիսինտէն էվիլէ հազըրլանըպ՝ կիւնահլար ի-
 չիւն ղէպհ օլունան Գուրույը , վէ քեահին ի
 ա՛ղամըն սէնէտէ պիր տէֆ՝ա Գուսս իւլ Ագ-
 տասս կիրմէսի՝ պէնի պէչէր իչիւն պիր տէֆ՝ա
 օլարագ սէմալի հէքէլէ կիրէճէք օլան Զաթը
 իմա էտիյօր իտի : Շէրի՛աթ՝ Գրիստոսս կէօ-
 թիւրէն պիր գլաղուզ , վէ Պէնի իսրայէլ
 իխթիյարլարընըն պունճա ՝ասրլար մէսաֆէսին-
 տէն պագըպ վասըթասըյլէ Մէսիհի կէօր-
 տիւքլերի պիր տուրպին իտի իսէ տէ , սօն
 ՝ասրլարտա անլերին զիւրիյէթի , վէ զիւրի-
 յէթլերինին զիւրիյէթի պու տուրպին իչին-
 տէն պագաճագ եէրինէ անըն եափըլըշ վէ ու-
 սուլ ը ինչասը իլէ մէշղուլ օլտըլար : Ֆագաթ
 անլերին պու խաթասը՝ մատտէյի թէպտիլ էթ-
 մէզ : Անլերին այինէ օլանը վութ մագամըն-
 տա թութմալարընըն սէպէպի սատէճէ ճէհա-
 լէթլերի իտի : ՚էմմաուսա կիտէր իքէն եօլ-
 տա Գրիստոս իլէ գօնուշուպ տա Օ օլտըղընը
 թանըմայան շօլ իքի շայիրտ կիպի , պունլար
 տախի ֆըսհ Գուրպանընտան եէյիպ շէրի՛աթը
 հըֆիզ էթտիքլերի սըրատա , Գրիստոսըն պուն-
 լարտա մէվճուտ պուլունմասընը անկամատը-
 լար :

Պիր Մէսիհ կէլէճէյինի , վէ Օ՝ քէնտի գու-
 հուրընըն վաղթ ու մահալինի թա՛եին էթմիշ
 իտիյինի պիլիյօրլար իտի իսէ տէ , գըլըճըն՝ Սլ-
 լահըն Զօպանը օլան ատէմ՝ ալէյհինտէ ու-
 յանաճաղընը , Պաքիրէնին օղլունըն “Սլլահ

իւլ Գատիր», «Էպէտի փէտէր» օլմագ կէ-
րէք իտիյինի, Բեթլէհէմտէ տօղան չօճու-
ղըն պաշգա պիրի օլմայըպ իլլա «Խուրուճ ը
Գատիմտէն, Էյամ ը հզէլիյէտէն պէրու»
օլան իտիյինի անկամայօրլար իտի: Մէզքիւր
այէթլէր իլէ անլէրէ միււմասիլ օլանլար Մէ-
սիհին Ուլուհիյէթինի աչըգ լիսանլէ պէյան
էտիյօրլար: Անա «Իմմանուէլ» (քի թէրճէ-
մէ օլունսա Ալլահ պիղիմ իլէ տէմէք տիր)
թէամիյէ էտիլէճէք իտի. վէ երինէ տէ հէ-
ման այնի Չաթ ճէֆա չէքիպ գալմընը կիւ-
նահլարընտան խէլաս էտէճէք. վէ թա՞իֆէլէր
անա թէվէքքիւլ էտիպ, զէմիսին միւնթէհա-
լարը անտէն գօրգաճագլար իտի:

Քրիստոսըն շայիրալէրի Անը քէնտիինն իտ-
տի՛ասը իւզրէ գապուլ էտիպ Ուլուհիյէթինի
իգրար էթտիլէր: Անլէրէ «Սիզին տէտիյինիզէ
կէօրէ պէն քիմ իմ» տէյիւ սու՛ալ էթտիյին-
տէ, Պետրոս ճէվապէն «Մէն Մէսիհ, իպնուլ-
լահ իւլ հայյ սըն» տէտի: Քրիստոս տէրեայը
թէպընն էյլէտիյինտէ տախի շայիրալէրինն
ճիւմէսի՛ այնի թագրիրի վէրտիլէր: «Բէլամ
իպթիտատէ մէվճուտ իտի. վէ ֆէլամ Ալլա-
հըն նէզտիտէ իտի, վէ ֆէլամ Ալլահ իտի»: «Բէլամ
թէն օլուպ արամըզտա սաքին օլտու»: Իհթիմալէն
Յիսուսը շայիրալէրին ճիւմէսին-
տէն ա՛լա թանըյան Յովհաննէսին չէհատէ-
թի իշթէ պու իտի: Անըն պու սէօլլէրի՛ քէնտի
րէֆիղլէրի պուլունան րէսուլլէրին, վէ հէմ՛

տէ, Քրիստոս հագգընտա սէօլլէր իքէն «Օ՛ Ալ-
լահ սուրէթինտէ պուլունտըղը հալտէ Ալլահա
միւսավի օլմաղը շիքեար սայմատը՛ տէյէն Պօ-
ղոսըն թահրիրաթընտա եանգօ վէրտի:

Շայիրալէր՝ Անըն Ուլուհիյէթինէ շիւպ-
հէ էթմէյիպ քիմէ ինանտըգլարընը պիլիր-
լէր իտի: Անըն պու տիւնեայը թէշրիֆինին
մագսէտինի թէմամէն տէյիլ իսէ տէ, կիւն պէ-
կիւն տահա աչըգ սուրէթտէ անկամագտա ի-
տիլէր: Շայիրալէր՝ Յիսուսըն կիւնահքեարլա-
րըն խէլասքեարը վէ պիրիճիք խէլասքեարը
օլուպ՝ քէնտիլէր իչիւն թարիգ, վէ Գափու, վէ
Ամամ, վէ Էյի չօպան Օ՛ օլտըղընը, վէ զէմիսին
հէփ գապիլէլէրի անտէ միւպարէքլէնէճէքլէրի-
նի, պիլիրլէր իտի: Քրիստոս քէնտի իամինէհէմ-
միյէթ վէրտի իսէ, շայիրալէրին վէրտիյի հէհմ-
միյէթ անտէն էքսիք տէյիլ իտի: Պետրոս անըն
հագգընտա, «Պու Յիսուսը . . . Ալլահ թէրֆի՛
էյլէտի». «վէ զայրի պիր զաթտա խէլաս եօգ-
տըր», տէտի: Պօղոս՝ Էֆէնտիմիզտէն պաշգա
հիչ պիր շէյ պիլմէմէք գարարընտա պուլուն-
տու: Ճիւմէլէ րէսուլլէր, Ինճիլտէ, Բուհըն քէն-
տիլէրէ պէյան էթտիյինէ կէօրէ, էվվէլ վէ ա-
խըր տա՛իմա Քրիստոսը կէօրտիլէր: Անլէր
միւ՛ճիզլէր իճրա էթտիլէր, Փագաթ՛իզլէթի
Քրիստոսա վէրտիլէր: Պետրոս վէ Յովհաննէս՝
հէյքէլին կիւզէլ տէնիլէն գափուսընտա օթու-
րան թօիալա շիֆա վէրտիլէրինտէ ատէմէրին
թէ՛աճճիւպ էտիպ, իզգէթի քէնտիլէրէ վէր-

տիքէրինի անլամալարը իւզէրինէ, Պետրոս ան-
 լէրէ խիթապէն «էյ պէնի իսրայէլ, պունա նի՞-
 չիւն թէ՛ անճճիւ պէտիօրսընը, եախօսա պիղիմ՝
 քէնտի գուվվէթիմիզ եա թագվամրզլէ պու-
 նու երւրիւթմիւշ իզ կիպի՝ պիզէ նի՛չիւն կէօզ
 տիքէօրսընը: Էճտատըմըզն Ալլահը, եա՛նէ
 Աբրահամ վէ իահակ վէ Յակոբըն Ալլահը քէն-
 տի Օղլու Յիսուսը թա՛ղիզ էյլէտի. . . . վէ իս-
 մինէ օլան իման վասըթասըյլէ՝ անըն իսմի պու-
 կէօրիւպ պիլտիյինիզ քիմնէյի գուվվէթլէն-
 տիրտի՛» տէտի: Անլէր խէլասը՝ եալընըզ ֆրիս-
 տոս վասըթասըյլէ օլան խէլասը վա՛ղ էթ-
 տիլէր: Անլէրին վա՛ղարընըն մատտէսի Յիսու-
 սուն թէվէլլիւտի, հայաթը, վէֆաթը վէ գը-
 յամը իտի: Սէմանըն թարիզի, հագիգաթըն
 մէնպա՛ը վէ հայաթըն սահիպի Օ իտի: Անլէ-
 րին թէպչիը էթտիքէրի պէչարէթ «Սնա իման
 կէթիը, վէ խէլաս պուլաճագսըն՛» խուսուսըն-
 տան ՚իպարէթ տիր:

Ֆրիստոս քէնտինին վէ շայիրտլէրինին թա՛-
 լիմաթընտա նէ մէվզի՛ թութմըչ իսէ, քիլի-
 սէտէ տէ՛ այնի մէվզի՛ թութմըչ տըր: Ֆիլի-
 սէնին պինա օլունտըղը քէօչէ թաչը քէնտիսի
 օլուպ՝ եաչայան թաչլար մագամընտա պուլու-
 նան գավմընըն՝ օլ պինատաքի մահալլէրինի
 թա՛եին էտէճէք օլան գանուն վէ միզան ա-
 նըն՝ էօմրիւ, վէ անլէրի եէքտիկէրինէ ըապթ
 էտիպ, ճիւմլէսինէ ըէֆսագ վէրէճէք օլան խու-
 սուս Անըն մուհապպէթի տիր: Ֆրիստոսը գալ-

տըր, վէ օ զէման ֆիլիսանըն հալի ֆէն-
 տինին հէյքէլ հագգընտա տէտիյի կիպի օ-
 լուր. «Օրատա երգըլմատըգ պիրի պիրի իւզէ-
 րինտէ հիչ պիր թաչ գալմագ՛»: Հաթթա,
 պունտան զիյատէսի տէնիլէ պիլիը. օ զէման
 թաչլար պիլէ գալմագ: Ֆրիստոս եօգ իսէ,
 ֆիլիսէնին վիւճուտի խայալի պիր պինա օ-
 լուպ, անըն տիրէքէրի պօչ խիւլեա, վէ թա՛-
 լիմ ու խըտմէթլէրի իսթիհզա սայըլըր: Ֆրիս-
 տոս ճէմի՛ հագիգաթըն մէրքէզի օլան Շէմս
 տիր: Հէր տիրըլիւ թա՛լիմաթ, սէյեարէլէր մի-
 սիլլիւ, անըն էթրաֆընտա տէվը էտէրլէր:
 Շէմսի գալտըր, վէ պիւթիւն Մանզումէ ի շէմ-
 սիյէ մահվ օլուր: Ֆրիստոս պաչ, ֆիլիսէ ա-
 նըն ճէսէտի, վէ պիզ ա՛ղալարը իզ: Պաչ քէ-
 սիլտիյինտէ վիւճուտ պէր հայաթ օլա պիլի՞ր մի:

Ֆիլիսէնին մուվաֆֆագիյէթինին տէրէճէսի
 ֆրիստոսըն տէյեր ու գըյմէթինի անլամասը-
 նըն տէրէճէսինէ միւթէվագգըֆ տըր: Անը
 թա՛ղիզ էտէրսէ քէնտիսի թա՛ղիզ օլունաճագ
 տըր: Անը թէրֆի՛ էտէրսէ քէնտիսի թէրֆի՛
 օլունաճագ տըր: Պիլ՝աքս, անա օլան ըի՛այէթ
 ու հիւրմէթ անըն մաթլուպընտան նագըս օլուր
 իսէ, քիլիսէնին տէյեր ու գըյմէթի տախի էհ-
 վէն օլաճագ տըր: Ֆիլիսէնին հէր հանկը շիւ-
 պէսինին վէ եախօս քէնտի քէնտինի ֆիլիսէ-
 նին պիր գըսմը սայան հէր հանկը ֆըրգա ի
 մէզհէպիյէնին մուվաֆֆագիյէթի ֆրիստոսա
 նէ նագարլէ պագմասընըն տէրէճէսինէ մէր-

պուլթ տըր : Մէղքիւր քելիսէ Սնըն Ուլուհի-
 յէթ ու քէֆարէթինի թանըտըղը , վէ իգթի-
 զա ի հալտէն օլարագ պուլնարտան այրըլմայան
 պիր թա'լիմաթ վա'ղ էյլէտիյի սուրէթտէ ,
 ասլա զէվալ պուլմազ : Վէ լաքին Սնա Ուլու-
 հիյէթտէն էնկին պիր նազարլէ պագտըղը վէ
 տիւնեանըն կիւնահլարընըն ըէֆ'ի պապընտա
 հազիգի քէֆարէթտէն նազըս պիր շէյ վա'ղ
 ու թա'լիմ էյլէտիյի թագտիրտէ ասըլ մու-
 վաֆֆագիյէթէ նա'իլ օլամազ :

Քրիստոս 'աղիմ վէ քէրիմ պիր զաթ , պիր
 փէյղամպեր , վէ հաթթա փէյղամպերլերին էն
 ա'զամը վէ էն 'ալիմի տիր տէյիւ Սնա ինան-
 մագ քիֆայէթ էթմէզ :

Սնըն թա'լիմաթը տիկէր մու'ալլիմլերին թա'լ-
 իմաթընտան էֆղալ , վէ թագվասը 'ոմմուըն
 թագվասընա ֆա'իգ տիր՝ տէյիւ մէտհ էյլէ-
 մէք քիֆայէթ էթմէզ : Յիսուս եա քիւլլիյէն
 պուլնարտան ֆարգլը պիր զաթ օլմալը , եա տա
 հիչ հիւքմիւնտէ թուլթուլմալը տըր : Քէնտիսի'
 «Պէն վէ փէտէր պիր իղ» տէմիշ տիր : էյէր
 Քրիստոս՝ փէտէր Սլլահա միւսալի Սլլահ տէ-
 յիլ իսէ , էյէր Քէնտինէ հէր իման կէթիրէնին
 հայաթ ը էպէտիյէյէ մալիք օլմասը իչիւն
 խաչա չըղարըլմամըչ իսէ , օ զէման հէմ Գիլի-
 սէնին վարըղընա սէպէպ եօզ , հէմ տէ վա'ղ
 էտէճէք պիր ինճիլի եօզ տըր :

Խորիսթիյան ֆըրգալարընտան «Թէվհիտ» մէզ-
 հէպինէ թապի՝ մէշնուր պիր միւ'էլլիֆ քէնտի

Ֆըրգասընա մէնսուպ պուլուենան ճէմա'աթըն-
 րուհանիլիքտէ կէվչէք օլտըզլարընը զիքըլէ
 պուլնուն սէպէպինի արաշտըրըյօր : Պիզճէ պու-
 նա պիր սէպէպ քէշֆ էթմէք կիւճ պիր մաս-
 լահաթ տէյիլ տիր : Քրիստոսըն Ուլուհիյէթի-
 նի ինքեար էտէն «Թէվհիտ» մէզհէպի ըուհա-
 նիլիքտէ հիչ պիր վագըթ հէրարէթլի պու-
 լունմամըչ , հալա պուլունմամագտա վէ հէմտէ
 պուլունմայաճագ տըր : Հայաթ ը ըուհանիյէնին
 քեաֆֆէսի՝ Յիսուսընքիլէրտէն ալըպ անլերի-
 օլտըղը կիպի պէյան էյլէյէն , վէ շէհատէթի
 էֆէնտիմիղին շէհատէթինէ մուղայիր պուլու-
 նամայան ըուհ իւլ Գուտստան տըր : էյէր կէ-
 ըէք Պօղոսուն վէ կէրէք Յովհաննէսին « Պեր
 քիմսէ ըուհ իւլ Գուտսլէ օլմայընճա Յիսուս
 Բապպ տըր տէյէմէզ » տէտիքլերի սահիհ իսէ ,
 ըուհ իւլ Գուտստան գլաղուղլանան պիր քիմ-
 սէնին՝ Յիսուս Բապպ տէյիլտիր , տէյէմէյէճէյի
 տալի սահիհ տիր :

Քրիստոսըն Ուլուհիյէթինի ինքեար էտէն
 քիլիսէլերին՝ կէրէք քէնտի տա'իրէլերինտէ ,
 վէ կէրէք թա'լիֆէլերին արասընտա ատէմլերին
 խէլասը մէս'էլէսինէ խուսուսի էհէմիյէթ վէ-
 ըճէքլերի մէ'մուլ օլունմազ : Պու միսիլլու քիլի-
 սէլեր հիքմէթ վէ հիւսնէ միւլթէ'ալլըզ գապիլի-
 յէթլերի ճիհէթինտէ թէրագգի վէ թէզայլիւտ
 իպրագ էտէ պիլիլըլեր իսէ տէ , ըուհանիլիքտէ
 էտէմէզլեր : Խշլերինին եօլունտա օլմասը , վէ
 ստէմլերի քէնտիլերէ ճէլպ էթմէլերի միւլքին ի-

սէ տէ , 'ալ էս սէվիյէ պէօյլէ օլմայօր . չիւնքի անլէր' իլմ , թէրպիյէ վէ իսթի'տատ ճիհէթիյլէ իլէրի կէօրիւնէն թագըմն հիւան ի ի'թիպար է տէրլէր . պէօյլէլէր իսէ Գրիստոսըն Ուլուհիյէթիւնի րէտտ էյլէտիքլէրի թագտիրտէ , անըն նէ թիճէսի օլարադ քիլիսէյէ , եա հէր հանկը րու հանի պիր խըտմէթէ լուզում վէ միւնասիպէթ կէօրմէյօրլար : Թէվհիտ մէզհէպի , օլսա օլսա , մէզքիւր թագըմտան օլան ատէմլէր իչիւն մուվազգաթ սուրէթտէ տուրաճագ պիր մահալ օլուպ , պու կիպիլէր օրատա չօգ էյլէնէմէյէրէք եա Գրիստոսըն թապի'աթընը , վէ տիւնեայա թէչըրֆիինին ասըլ մագսէտինի օլտըղը կիպի ֆէհմ իլէ հագիգի իօրիսթիյանլըգտա , եա տա տահա էնկինէ վարարագ պիւթիւն պիւթիւն իւմիտսիզ պիր տինսիլլիքտէ գարար գըլարլար :

Մուվաֆֆագիյէթ հալինտէ պուլունան , եա'նի ատէմլէրի ճէլպ վէ զապթ էտէն , վէ անլէրի իման վէ 'էօմր ճիհէթիյլէ մա'մուր գըլան պիր քիլիսէ քէնտի վարլըղը իչիւն միւնասիպ պիր սէպէպ , վէ կիւնահ սէպէպլինտէն տիւնեայա իտխալ օլունան տէրտու պէլայը թախֆիֆ պապընտա պիր չարէ , վէ գուրթարմաղա գատիր , վէ քէնտի հագգընտա տէտիյի սէօլլէր ինանըլմաղա լալըգ օլան պիր խէլասքեար կէօսթէրէ պիլմէլի տիր : Տիւնեա իչիւն լաղըմ օլան շէյ հիչ շիւպհէ կէօթիւրմէյէն հագիգաթ տիր : Կիւնահ հա-

գիգաթ , վէ ճէզա հագիգաթ օլտըգճա , ինսան տախի Գրիստոսըն քէնտի զաթը հագգընտա պիլտիրտիյի կիպի , հագիգի պիր խէլասքեար իսթէր :

Քիլիսէնին իչի պու միսիլլիւ պիր խէլասքեարը վա'ղ էյլէմէք տիր . պունտան մա'տա , քիլիսէ , կէրէք 'Ահտ ը 'Աթիգ վէ կէրէք 'Ահտ ը ճէտիտին պիլտիրտիյի իւզրէ , պաշգա պիր խէլասքեար պուլունմատըղընը թա'լիմ էտէճէք տիր : « Էյ զէմինին միւնթէ հասընըն քեաֆֆէսի , պանա թէվէճճիւհ էտի նիզ վէ խէլաս պուլուր սընըգ : » « Պէն , հէման պէն Նէհօվա իմ , վէ պէնտէն զայրի խէլասքեար եօգ տըր : » « Ալէ պաշգա պիր զաթտա խէլաս եօգ տըր . չիւնքի սէմա ալթընտա նաս արասընտա վէրիլէն պաշգա պիր իսմ' եօգ տըր քի անըն իլէ խէլաս պուլա պիլէլիմ : »

Մէ'յուսիյէթ հալինտէ պուլունան ատէմ իչիւն եալընըղ պիր իւմիտ վար տըր : Եարտըմճը , Եօլ , Գափու , վէ խէլասքեար' Թիսուս տըր : Ճիւնուտ ը սէմավիյէնին էն 'աղիզ մէլէյի պիլէ կիւնահ իչիւն քէֆարէթ էտէմէզ իտի : Մէլէքլէրին ինսան իչիւն պիր էտէճէքլէրի վար իսէ , Գրիստոսըն վասըթասըյլէ խէլասա նա'իլ օլաճագ օլանլարա խըտմէթ էթմէք տիր : Պաքիրէ Մարիամ' Թիսուսըն վալիտէսի օլմասը հասէպիյլէ « լութֆա նա'իլ օլմուչ » վէ « նիսա պէյիլինտէ միւպարէք » իսէ տէ , նէ կիւնահը 'ալֆ , վէ նէ կիւնահքեարա եարտըմ էտէ պի-

լիր : Մէրգումէ տախի պաշգա խէլաս պուլ
մուշլարըն ճիւմիէսի իլէ պէրապէր «Խէլաս՝ Գու
զույա մախսուս տըր» տէյիւ ի'թիրաֆ էտէր :
Անըն թէրէննիւմիւ պու իտի . «Ճանըմ՝ Բապպը
թա'ղիմ էտիպ ըուհըմ խէլասքեարըմ՝ օլան
Յ.լլահատա շատման օլտու» : Մէրգումէ՝ քէն
տինէ 'արզ օլունան 'իպատէթի կէօրիւպ իշիտէ
պիլսէ իտի , Յովհաննէսին Պատմօս ատասընտա
այազլարընա գափանտըղը մէլէք կիպի պիլա
շիւպհէ «Սագըն էթմէ . զիրա պէն սէնին
խըտմէթ ըէֆիգին իմ . Ս.լլահա սէճտէ էյլէ»
տէյէճէք իտի :

Քիլիսէ՝ Քրիստոսըն քէնտի շախսը վէ խըտ
մէթի խուսուսընտա օլան թա'լիմաթընա է
հէմիլյէթ ի լայըգէյի վէրտիքտէն պաշգա , ան
ընրին նէ իտիյինի ֆի'իլէն տախի կէօսթէրմէլի
տիր : Քրիստոս 'իլմ ի 'իլահիտէ պիրիննի մէվ
գի'ի թութտըղը կիպի , քէնտի ճէմա'աթը
նըն գալպինտէ տախի պիրիննի եէրի թութ
մալը տըր : Պիր քիլիսէտէ քիպարըղգ , եա տիւն
եէվի գուվիլէթ , եա նէֆիս սէն'աթա ըաղպէթ
վէ եա մարիէրէսթիլիք Քրիստոսըն եէրիննէ կէշ
միշ իսէ , իշթէ օ քիլիսէնին սա'իրլէրէ ֆա
"իտէ էտէճէք էյամը կէշվիշ տիր :

Ֆիլան պիր ային ու 'ատէթի , եախօտ ֆիլան
պիր թա'լիմէ լազըմընտան զիյատէ հէմիլյէթ
վէրէն պիր քիլիսէնին տախի հալը հէման պու
տըր : Հէր ֆըրգանըն քէնտիննէ մախսուս ա
յինլէրի , վէ քէնտինի տիկէրլէրտէն թէֆրիգ

էթտիրէն դանունլարը օլուպ՝ էլպէթթէ պուն
լարա էհէմիլյէթ վէրէճէք տիր : վիճտան սա
հիպի քիմնէլէր հագիգաթ տէյիւ ինանտըգ
լարը խուսուսաթըն մուհաֆաղասընտա պու
լունմազ կէրէք տիրլէր : Ֆագաթ պու տա սա
հիհ տիր քի , գամէր շէմստէն չօգ քիւշիւք
իքէն պա'ղէն անը սէթր էտէ պիլիյօր : Քրիս
տոս տիւնեանըն հագիգի նուրու , վէ ֆիլիսէ
տէ սէճտէ վէ 'իպատէթին պիրիճիք մատտէսի
իքէն պիլէ , նէյէ տէֆ'ա լաշէյ հիւքմիւնտէ
պուլունան ուֆաճըղ խուսուսլարա վէրիլէն սօն
տէրէճէ էհէմիլյէթ , անը կէօրիւմէզ էտի
յօր : Բուհանի քիւսիւֆլէր տախի շէմսին թու
թուլմասը կիպի , շաշմազ գա'իտէլէրին հիւքմիւ
ալթընտա տըր . շու գատար քի , քիլիսէ՝ էօ
նիւնտէքի գարանլըղա տօղրու իսթէր իսթէմէզ
սիւրիւքլէնէն չարէսիզ պիր մէտար իշինտէ
տէյիլ տիր : Քրիստոսըն հուզուրընըն նու
րընտա , եա տա քէնտի ային ու 'ատէթինին
գարանլըղա եագըն օլան մահիթապընտա եա
շայաճաղընը գարարլաշտըրմազ քէնտինին իշի
տիր :

Քիլիսէնին միւսթագպէլի՝ Քրիստոսա օլան
իմանըմըղա , վէ անըն իլէ պուլունտըղըմըզ մու
'ամէլէյէ մէրպուլթ տըր : էյէր Պետրոս իլէ
պէրապէր « Մէն Մէսիհ , իպնուլլահ իւլ հայյ
սըն » , վէ եախօտ , Պօղոս իլէ պէրապէր « Քրիս
տոսըն մուհապպէթի պիլիլ մէճպուր էտէր .
չէօյլէ քի արթըղգ քէնտիմիլ իշիւն տէյիլ , իլլա

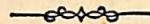
Անը իչիւն եաշայալըմ՝ տէյէ պիլիը իսէք նու-
րըմը թէգայոյիտ էտիպ թէ՛ սիրիմիզ միւսպա-
րէքլէնէճէք տիր :

Ֆէրտլէր հագգընտա տախի քէյֆիյէթ 'այ-
նէն պէոյլէ տիր : կէրէք պու 'էօմրտէ , վէ կէրէք
կէլէճէք 'էօմրտէ պիզտէն հէր պիր ֆէրտին
մուվաֆֆագիյէթի ֆրիստոս իլէ պուլունաճա-
ղը մու 'ամէլէյէ միւթէվազգըֆ տըր : Պիր ֆէրտ
Անա նէ նազարլէ պագար , Անը նէ ի'թիպար-
տա կէօզէտիրսէ , անա կէօրէ անտէն իսթի-
ֆատէ էտինիր : էյէր Անա իսէլաս թարիզի տէ-
յիւ ինանըր իսէ՝ անը էօյլէ պուլուր . վէ Գափու
տըր տէյիւ ինանըր իսէ՝ սէմալի ըհհաթա ան-
տէն կիրէր : Անա Ասմա տըր տէյիւ իման կէթիբիր
իսէ՝ Անընլէ իթթիհատ էտէրէք Անտէն գուվլէթ
ալըր : ֆրիստոս Գափու տէյիլ իսէ , օ առէմ
իչիւն սէմա գափալը տըր : ֆրիստոս անըն թա-
րիզի տէյիլ իսէ , էօգարըքի միրասա կիտէճէք
էօլու էօգ տըր : Օ ղէման քէնտիսի , շաշ-
գըն պիր շա'իրին՝ իւսթ գաթընա չըգմագ
իչիւն մէրտիվէն գօմայարագ էափտըրմըջ օլ-
տըր էվ կիպի պիր խանէտէ սաքին օլմուջ օ-
լուր : Չըպուգ ասմայա մէրպուլթ պուլունտըրը
կիպի պիր առէմ ֆրիստոսա մէրպուլթ տէյիլ
իսէ , բուհանի հայաթտան մահրում տըր :

Էֆէնտիմիզ էարը պուչուգ թէպա'իյէթ էա
խըտմէթ գապուլ էթմէզ : ճան իչիւն էվվէլ վէ
ախըր վէ հէր շէյտէ հէր շէյ ֆէնտիսի օլմագ
կէրէք տիր : Անըն գափմը Անըն զաթ վէ խըտ-

մէթինին տէյէր ու գըյմէթինի էօյլէ թանը-
մագ կէրէք տիր քի պունուն նէթիճէսի քէն-
տի քէնտիլէրինի Անա վագֆ վէ թախսիս էթ-
մէքտէ գարար գըլըն : ֆրիստոս՝ պիր ըագիպ
պուլունմասընա միւսա՝ատէ էտէմէզ : Ալլահըն
ղայուր օլտըրը հագիգաթ տըր : էվլէրի , էա
թարլալարը , էա հէր հանկը պիր շէյի ֆրիս-
տոստան զիյատէ սէվէն անա լայըգ տէյիլ տիր :
ճանըն քիւլլի շէյի ֆէնտիսի օլմագ կէրէք տիր ,
էօգսա հիչ հիւքմիւնտէ տիր : Պունտան մա՝-
տա , պիր առէմ իչիւն ֆրիստոս պու 'էօմր-
տէ նէ իսէ , էօլլում վագթընտա , գըյամէթտէ ,
հէմ իլ էլ էպէտ հէման Օ օլաճագ տըր :

ֆրիստոսըն թագրիբի մուճէպինճէ Անը դա-
պուլ էտէն հէր առէմին էսասը միւհքէմ տիր :
Օ իմթիհան վէ թէճրիպէ օլունուպ էէրէ չար-
փըլսա , քէնտինի սէվէնին վասըթասըյլէ սօ-
նունտա մուղաֆֆէր պուլունաճագ տըր : Խրիս-
թիյանըն իւմիտի իլթէ պու տըր : ֆրիստոսը
քէնտինին թագրիբի իւզրէ գապուլ էտիպ Ա-
նա թէվէքքիւլ էտէն հէր պիր քիմսէ պու իւ-
միտէ մալիք օլուր :

Հիմ 12
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623026 461

Հիմ 11
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623025 460

Հիմ 15
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623019 454

Հիմ 10
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623024 453

Հիմ 14
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623018 453

Հիմ 9
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623023 452

Հիմ 13
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623017 452

Հիմ 8
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623022 451

Հիմ 12
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623016 451

Հիմ 17
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623021 456

Հիմ 1
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623015 450

Հիմ 16
ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0623020 453

